

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA
Cluj, Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Zs. N. Sz. — — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

UJ KELET

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	— — 620
Félévre	— — 320
Negyedévre	— — 170
Egy hónapra	— — 60
Egy szám ára, pályaud- varon és vidéken is, 3 lej	
Bukarestben	— 3:50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	— 20 ck
Egy szám	— 1:20 ck

Cluj-Kolozsvár — VI. évfolyam, 115. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5683. Tamuz 27. — 1923. július 11. Szerda

A zsidókérdés Angliában

Londoni levél

London, július 10. Egy új szó sütvített keresztül tegnap az angol parlament komoly és méltóságteljes ülésében. „Jew” — kiáltotta az egyik konzervatív képviselő az éppen szónokló Mr. Shinwel felé. Először ragadtatta magát az angol parlamentben képviselő ilyen európaiatlan viselkedésre, mert a jew szó zsidót jelent. Természetesen óriási botrány lett a dologból, az ellenzéki képviselők felugráltak helyeikről és elégtételt követeltek a megbántott képviselőnek. Mister Shinwel azonban kijelentette, nem érzi magát megsértve, sőt nagyon büszke rá, hogy zsidó, amint hogy a parlamentnek számos kiváló tagja szintén öntudatosan vallja magát a zsidósághoz tartozónak. Baldwin miniszterelnök néhány héttel ezelőtt, amikor székfoglaló beszédét tartotta, azt mondta, hogy azt a politikát akarja folytatni, amelynek alapjait egy nagy zsidó, Disraeli vetette meg. Ez a kijelentés elég elégtétel számára.

Jelentéktelen kis esemény az egész, de nagyon jellemző bizonyos angol körök hangulatára. Szerencsére nagyon kevesen vannak, akik a közbekialtóval egy huron pendülnek. Az angol közvélemény alapjában véve mély rokonszenvvel nézi a zsidóság törekvéseit s ha az utóbbi időben mintha növekvőben volna az antiszemita irányzat, ez csak annak tudható be, hogy egyesek a kormány Palesztina-politikáját igen ügyesen használják ki zsidóellenes propagandára. Valóban az utóbbi időben az angol közönségnek sokat kellett hallania zsidókérdésről és főként Palesztináról. Herbert Samuel londoni tartózkodása óta alig telik el nap, hogy vagy a felsőházban, vagy az alsóházban éles viták ne zajlanának le a Palesztina-kérdésről. Különösen néhány antiszemita lord vágtatott újra neki a Balfour-deklarációnak, amelynek vállalása szerintük súlyos millióba kerül Angliának. Az angol kormány természetesen szilárdan állja a támadásokat s a törvényhozás mindkét házában újra meg újra megerősítik a deklarációt. A támadásoknak annyi eredménye mindenesetre volt, hogy a kormány elhatározta egy bizottság kiküldését a Palesztina-kérdés megvizsgálására. Ez a bizottság új tervet fog kidolgozni Palesztina igazgatására nézve, amely egyrészt igyekezni fog az arab ellenállást leszerelni, másrészt törekedni fog, hogy a kormány eleget tehessen a mandátumban vállalt kötelezettségének. A bizottság tagjai Devonshire gyarmatügyi miniszter, lord Derby hadügyi államtitkár és Viscount Peel az indiai hivatali titkár. Politikai körökben ve-gyes érzelmekekkel fogadják a bizottság kiküldését.

Az angol sajtó is feltűnő sokat foglalkozik az utóbbi napokban a Palesztina-kérdéssel. Természetesen itt is megoszlanak a vélemények és egyes lapok, főként a volt Northcliffe-sajtó üvöltő organumai élesen támadják a kormányt Palesztina-politikája miatt. A támadásokból Samuel kormányzónak is kijut a része. Ezzel szemben természetesen a sajtó nagyobb és komolyabb fele, főként a liberális párt lapjai, védelmükbe veszik a Balfour-deklarációt és rámutatnak arra a nagy politikai és stratégiai jelentőségre, amelyet Palesztina Anglia számára képvisel. E lapok a Palesztina-kérdés tekintetében két eshetőséget látnak. Az egyik, hogy Anglia enged az arab követeléseknek s ez esetben feladja legfontosabb keleti pozícióját, vagy pedig az arabok nélkül kormányoz és segít a zsidóknak, hogy

Palesztinában felépítsék hazájukat. Minden jó angol hazafinak be kell látnia, — írja a „Sunday Times” — hogy az utóbbi megoldás az egyedül helyes.

A zsidókérdés ma Angliában a legtöbbet vitatott probléma. Maga a zsidóság ebben a

vitában meglehetősen passzív szerepet játszik, aminek oka részben az is, hogy az angol politikai élet nagyságai közül számos lelkes szószólója akad a zsidó ügynek. Biztosra vehető, hogy ezek a kitűnő emberek nem fogják engedni, hogy a zsidó ügy elbukjon.

Az antant klüriti Konstantinápolyt

Izmed megegyezett Lausanneban a szövetségesekkel. A török főváros ünnepli a felszabadulást

(Konstantinápoly, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Kedden délelőtt a kormány táviratilag utasította a Lausanneban tartózkodó Izmed pasát, hogy a franciákkal egyezzen meg a szelvények kérdésében és Konstantinápoly kiürítésére vonatkozólag. Délután már megérkezett a válasz Lausanneból, hogy Izmed pasa, az utasításhoz híven,

megkötötte az egyezményt a szövetségesekkel.

A szerződést tudniillik a franciákon kívül az angolok is aláírták. A választáviratot a nagy török lapok még az este folyamán kifüggesztették, egyidejűleg külön kiadások jelentek meg, amelyek óriási lelkesedést váltottak ki a lakosságból. Egyszerre valamennyi épület zászlódiszt öltött, a nagyobb tereken zenekarok játszottak, a Boszporuszban üdvölvések adtak le a hadihajók. Konstantinápoly, amely 1918 óta antant megszállás alatt van, ismét felszabadul. Az antantcsapatok, hir szerint, már

megkezdtek előkészületeiket a kivonulásra.

A francia és angol hadihajók, amelyek a szorosban horgonyoznak, nagyjából eltávoznak, csak néhány marad vissza, a szoros nemzetköziségének formális biztosítására. A török főváros mindenesetre veszteni fog élénkségéből. Évek óta rengeteg külföldi tiszt tartózkodott Perában és Galatában, akik bizonyos különleges nemzetközi jellegű kölcsönöztek ennek az alapjában sajátságosan török városnak.

Politikailag az antantcsapatok kivonulása szintén sokat jelent.

Lehetséges, hogy rövidebb vagy hosszabb ideig

A meghiusult fuzió bomlást indított meg a parasztpártban

A dolji körzet az osztályharc ellen. Augusztus 12-én kongresszust tartanak az elégedetlenkedők Krajovában (Bukarest, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parasztpárt és a nemzeti párt közötti fuzió tárgyalások meghiusulása teljesen felborította a belpolitikai helyzetet. A liberális párt még alig élvezhette ki örömét és diadalát az ország két legnagyobb ellenzéki pártjának elidegenedése miatt, a legyengült ellenzék már is új, kellemes meglepetéssel kedveskedik a kormánynak. A fuzió meghiusulása általános lehangoltságot keltett a parasztpártban és megindította a bomlási processzus latináját.

A bomlás a parasztpárt dolji körzetében robbant ki. A dolji körzet tegnap Krajovában gyűlést tartott, amelyen a következő határozati javaslatot hozták:

A parasztpárt dolji körzeti csoportja az országos párt összes tagjait tudatja a következőkről:

A cluji csoport igen nagy érdeklődéssel kísérté a parasztpárt és a nemzeti párt között megindult fuzió tárgyalásokat. A tárgyalások fontosságát az szabta meg, hogy ez alkalommal precizították formailag is legelőször a parasztpárt egyik igen fontos és súlyos programját: az osztályharc kérdését.

Szerencsétlenségre a párt vezetési a tárgyalások során hivatalosan leszögezték, hogy az osz-

talányharc elve eszenciális pontja a parasztpárt programjának. A dolji körzet nagy többsége

nem teszi magáévá a vezérek álláspontját,

amely álláspont fölötté káros és veszélyes az ország életére és megvan győződve arról, hogy az országos párt tagjai között igen sokan vannak, akik elítélik az osztályharcot és azt a célt, amely felé a párt jelenlegi vezetési törekszik.

Szem előtt tartva a fentiekat, a dolji körzet szükségesnek tartja, hogy ebben a kérdésben megnyilatkozhassék a párt egészének energikus állásfoglalása, mert csak így lehet remélni, hogy a parasztpárt programjából sikerül kiküszöbölni az osztályharc elvét, amely ugysem fedi a párt nagy többségének álláspontját.

E célból a dolji körzet a párt összes tagjait, valamint a megyei szervezeteket augusztus tizenkettőikére, vasárnap délután 4 órára Krajovába kongresszusra hívja össze. A kongresszus fel fogja szolítani a központi vezetőséget, hogy

mondjon le az osztályharc káros álláspontjáról.

Ezenkívül a kongresszus megvitatja azokat az eszközöket is, amelyeket az intervenció siker-telensége esetén fognak alkalmazni. A dolji körzet

ru üzlet!

1543

r. Reg. Maria 6

nára!!

lít gyári áron
nesmann - féle
dony- és kazán
söveket, vörös-
árga rézesövet,
zt, mindenféle
csavart, sin-
art, sinszeget,
téseket, féme-
csapágyfémek.

e Baross-utca
10. sz. alatt

onal
részére
FIA

aux-ban
angu ellátás.
1542

felkéri azokat a tagokat, akik akadályoztatásuk miatt nem jelenhetnek meg a kongresszuson, állásfoglalásukat táviratilag jelentsék be.

Az augusztus 12-iki kongresszus elé, amely előreláthatólag igen heves lefolyású lesz, különös izgalommal tekint a parasztpárt, de ugyancsak nagy türelmetlenséggel várja a kongresszus határozatait a belpolitikai élet minden tényezője.

Ha a kongresszus ez osztályharc ellen foglal állást, valószínűleg pártszakadásra kerül a dolog, mert a párt szellemi vezérei Lupu, Stere és Mihailache többiben kijelentették, hogy az osztályharc elvét nem adják fel. Annyi bizonyos, hogy a parasztpárton belül megindult bomlási folyamat csak a kormány helyzetét erősíti meg.

Elfogtak egy fiatalok betörőt

(Kolozsvár, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap délután két feljelentés érkezett a kolozsvári rendőrséghez, hogy a sétaterén veszedelmes zsebmetcsők garázdálkodnak. Az egyik feljelentő Biró Margit Kövespad-utca 8. alatti lakos, akinek sétaközben vágták le kezéről a retiküljét, amelyben ötezer lej volt. Mitrók Mihályt, a másik feljelentőt, aki a Vasut-utcában lakik, sokkal érzékenyebb kár érte. Huszeber lej árú értékpapírt és nyolcezer lej készpénzt loptak el tőle.

A büntető osztály főnökének megbízásából Ispasz detektiv figyelni kezdte a sétaterén gyanús alakjait. A városi sporttelep mögött feltűnt neki egy tizenhatév körüli fiú, akiben felismerte a kolozsvári rendőrség egyik őrmesterének öccsét. A fiút már másfél óra körüli négyrendbeli betörésért és több lopás miatt. Kolozsváron tavalyelőtt gyűlt meg a baja a rendőrséggel egy vasuti zsebvágás miatt. Bevallása szerint éhesen ödöngött a pályaudvar perronján. Ejszaka volt és senki sem volt a közelben. Az egyik padon felfedezett valakit: elhatározta, hogy akár erőszakkal is pénzt szerez tőle. Odalépett az utashoz, hogy cigarettát kérjen tőle s észrevette, hogy az illető alszik. Óvatosan belenyúlt a belső kabátzsebébe s kiapta az alvó pénztárcáját, amelyben tízezer lej volt.

A pénzzel Bukarestbe utazott. Kiruházkodott és uri módon élt jó ideig. Amikor a pénz elfogyott, ismét lopni kezdett. Két társával betört egy dohánytözsébe, de alig találtak pár száz lejt. Azután egy csemegekereskedés kasszájából emeltek el nyolcadfélezer lejt és folytatták a költsékezt. Közben összevesztett cimboráival és önállóan dolgozott. De nem volt szerencséje és ismét pénz nélkül maradt. Ekkor sikerült neki besurrannia egy autogarázsba s lelopta a kerek gummiját. A zsákmány értékesítésekor azonban elfogták és börtönbe került.

Hét hónapig ült a fiatalok togházában. Kiszabadulásakor újabb betörést követett el, hogy utiköltsége legyen. És visszajött Kolozsvárra. A bátyjához nem mert elmenni és napokig hajléktalanul csavargott az utcákon. Az éhség hajtotta a sétaterre, ahol kisebb-nagyobb lopásokat követett el, amíg végre rendőrkézre került.

Bankjegyek kerültek haza a moszkvai román kincsből. Bukarestből jelentik: Az „Indreptarea” jelentése szerint a falciui hatóságok letartóztattak egy gyanús egyént, aki a Banca Nationalának sorszámm nélküli bankjegyeivel vásárolt. A bankjegyek minden valószínűség szerint a moszkvai kincsből származnak, a letartóztatott is azt állítja, hogy a pénzt oroszországi szökevényektől kapta.

* Ha gummi-övszert vásárolunk, ne fogadjunk el mást, csak „Ollá“-t.

Csikos tennisz nadrág 455 Lei
Gumiköpeny 980 Lei
Sport vászonöltöny 1200 Lei

KATZ és MENDEL

cégnél Cluj, Főter 10. szám.

Visszaérkezett a Szövetség megbízottja Palesztinából

Dr. Briszker Ezékiel nyilatkozata Palesztina gazdasági és politikai helyzetéről és az erdélyi Achuzáról

(Kolozsvár, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Briszker Ezékiel temesvári orvos néhány héttel ezelőtt az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség megbízásából Palesztinába utazott, hogy ott az erdélyi Achuza ügyét rendezze. Dr. Briszker körülbelül két hónapig tartózkodott Erec Jiszraelben, ahonnan tegnap érkezett vissza Kolozsvárra, hogy utjának eredményéről beszámoljon a Szövetség vezetőjének. Alkalmunk volt dr. Briszkerrel hosszabb beszélgetést folytatni palesztinai tapasztalatairól. Az országépítés helyzetéről ezeket mondotta:

— Palesztinában a hangulat most kissé nyomott. Ennek oka elsősorban a munkanélküliség. Körülbelül két-három ezer munkanélküli van jelenleg az országban, ami természetesen nyomasztólag hat a kedélyekre.

A munkanélküliség egyetlen oka a tőke hiánya.

A cionista szervezet és a Keren Hajjeszód nem rendelkezik olyan pénzüsszegekkel, melyek feltétlenül szükségesek ahhoz, hogy az építés rendes tempója fönakadást ne szenvedjen. Az utóbbi időben a magánépítkezés is kissé aláhagyott és a közmunkákra sincs elegendő anyagi fedezet. A munkanélküliség automatikus következménye a munkabérek csökkenése. Egy jobb munkás átlag kilenc fontot keres havonta, de a munkanélküliek sokkal alacsonyabb bért értek munkába állanak. Ha nyomasztó is ez a helyzet, egy üdvös eredménye mégis van, a zsidó munkás magasabb igényeit némi- leg leszorítja és lassanként versenyképessé teszi az arab munkással.

Ma már egyre több chaluc nyer elhelyezkedést a kolóniákon, ahonnan lassanként teljesen kiszorítjuk az arab munkásokat.

— Ottartózkodásom alatt számos vezető egyéniséggel beszélgettem az ország helyzetéről. Valamennyien azt mondták, minden attól függ, képesek lesznek-e a cionisták és a világ zsidósága meghozni azt az áldozatot, amit Palesztina felépítése különösen az, indulás első éveiben feltétlenül megkíván tőlük.

— A palesztinai zsidóság mindent elkövet, hogy a helyzetet saját erejéből is enyhítsen. Tízennégy nappal ezelőtt Jaffában konferenciát tartott a cionista szervezet és a kolóniák vezetősége, amely a munkanélküliséggel és főként az ujonnan érkezett chalucok elhelyezésével foglalkozott. Elhatározták, hogy ezenül az érkező chalucokat nem Haifában, Jaffában és Jeruzsálemben fogják elhelyezni, mint eddig, hanem a régi zsidó kolóniákon. Remélik, hogy ezáltal könnyebben fognak munkához jutni.

Néhány új iparvállalat is a napokban kezdte meg üzemét,

ami szintén egy csomó munkásnak fog kenyeret adni. Így az utolsó héten helyezték üzembe a haifai nagymalmot és a jaffai szinikágyár is megkezdte a munkát.

A termelésre rendkívül károsan hat az ország magas valutája, ami ugyszólván lehetetlenné teszi a versenyt. Az ipar nem bírja a külföldi konkurenciát, mert a sok esetben jobbminőségű külföldi árucikk olcsóbb Palesztinában, mint a belföldi produkció. A kivitel hasonlóképpen szenved a magas valuta miatt. A rendes palesztinai exportcikkeket: narancsot, mandulát, citromot és bort nem lehet elhelyezni az európai és amerikai piacokon, az olasz és görög áruk versenye miatt. Mindennek dacára a munka- és vállalkozási kedv igen nagy és nap-nap után érkeznek Palesztinába zsidók, akik ott különböző ipari üzemeket akarnak létesíteni. Jaffában létem alatt egy varsói bányáros érkezett oda, aki nagy gyártelepét akarja áttelepíteni Palesztinába. Állítólag már meg is egyezett a kormánnyal. A romániai zsidók különböző csoportjai szintén élénk részt vesznek az ország iparában és általában a regábeli zsidók igen nagy érdeklődést mutatnak a praktikus Palesztina-munka iránt.

Csak a gyöngyelekkék veszítik el hitüket és munkakedvüket, az erősek azonban változatlan önfeláldozással dolgoznak

és a chalucok legnagyobb része ilyen derék, erős lelkű, elszánt ember. Nekik köszönhető, hogy az utolsó három év alatt többet alkottak Palesztinában, amennyit a korábbi negyven év alatt. Az óriási krízis ellenére mégis folyik a munka, a bevándorlás és nap-nap után hódít tárt a zsidó alkotóképesség. Egymás után keletkeznek új városrészek, így Tel-Avivon kívül Haifa mellett a Karmelen épül egy gyönyörű városrész és a Karmel alatt a tenger partján szinte a földből nő ki az új negyed: Batum-Gallim (Hullámok leánya). Jeruzsálem mellett szintén új zsidónegyed épül: Talpiot.

— A politikai helyzet is hozzájárul a hangulat nyomottságához. Általában azonban a gazdasági és pénzügyi krízis sokkal nagyobb gondot okoz az embereknek, mint a politika.

Az európai sajtóban annyira felfújt arab ellenállást Palesztinában alig érzi az ember

és magam győződtem meg róla, hogy a chalucok és a kolóniák lakosai igen jó viszonyba élnek az arabokkal.

— Palesztinai tartózkodásom egész ideje alatt az erdélyi Achuza ügyével voltam elfoglalva. Az Achuza számára kijelölt terület az ország legjobb és legáldottabb helyén tekszik, Afule vasútállomás közelében, alig két órányira Haifától és nem messze Jeruzsálemtől, ahova az utiköltség mindössze ötvenhét piaster. A kolónia számára kijelölt területen néhány jókarban lévő épület is van, ahol körülbelül tíz-tizenöt család található hajlékot. Van egy-két istálló is, de távolról sem olyan betogadó képességű, hogy akár az első időben is megfelelné a szükségletnek. Ha az erdélyi zsidók birtokba akarják venni a kolóniát, akkor már most szükséges megkezdeni az építkezést. Általában

az Achuza megszervezését új alapokra kell fektetni.

Tapasztalataim e téren a következőkben süríthetők össze:

1. Csak fiatal emberek, lehetőleg negyven éven alól, alkalmasak a kivándorlásra, akik személyesen dolgoznak és vállalják a legnehezebb munkát: a földmívelést. A felnőtt családtagoknak szintén dolgozniuk kell, mert munkást felvenni száz dunám földre nem érdemes és nem gazdaságos.

2. Az áttelepülőknek annyi készpénzzel kell rendelkezniük, amennyivel a következő szükségleteket fedezhetik: ház és istálló építése, két tehén, igásállatok, munkaeszközök és gazdasági felszerelések beszerzése és egyévi életszükséglet. Számításaim szerint ez körülbelül négy-öt száz font sterlingbe kerül. (A Zs. N. Sz. vezetősége az utóbbi időben tárgyalásokat kezdett a Nemzeti Alappal, hogy folyósítson az erdélyi települőknek ház- és istállóépítésre megfelelő olcsó hitelt. Amennyiben a tárgyalások eredménnyel járnak, úgy az áttelepüléshez lényegesen kevesebb, körülbelül százötvenkétszáz font fog kelleni, amiből az utiköltséget, az egyévi létfenntartást és bizonyos gazdasági felszerelések kiadását fedezhetik. A szerk.)

— Tehenet és élőállatot nem ajánlatos kivinni, mert nehezen aklimatizálódnak. Ugyszintén nem ajánlatos kivinni szekereket és egyéb faalkatrészeket, mert a melegebb éghajlat a gyors száradás miatt speciális vasalást tesz szükségessé. Mindenkinek, aki Palesztinába megy, tisztában kell lennie vele, hogy ott, különösen az első időben, nehéz küzdelmek és esetleg súlyos nélkülözések várnak rá. De biztathatja az a remény, hogy néhány évi megfeszített munka után nyugodt, boldog otthonuk és szilárd egzisztenciája lesz. A Szövetség vezetőségének egyébként részletes jelentést tettem tapasztalataimról, amely a közeli napokban hivatalos felvilágosításokat fog adni a ki-települni szándékozókna.

— Vasuti tolvajlás. A Tomescu dr., a kormány kolozsvári téelhivatalos lapjának igazgatója feljelentést tett a rendőrségen ismeretlen tettesek ellen, akik tegnap éjjel a vonaton ellopták tízezer lej értékű kézitáskáját. Az ismét elszaporodó vasuti lopások tettesei ellen a rendőrség bevezette a nyomozást.

Bécsben

amelyben

(Budape

tójtól.) A „E

keltő cikket

A lap politik

azt írja, hogy

dött. A részle

magyar korm

Bécsben tárg

lévő politiku

„Pesti Napló”

bécsi helyen

exponiturája

a nem a bécsi r

helye. Rendk

közlése, amel

tárgyalásokat

Buchinger M

párt Bécsben

folytatják, ha

Napló” nem

azonban eláru

exponense ny

aki haza akar

fogadják, hog

és ünnepeyses

államtól a kül

A „Pest

politikai körö

fogadják. Telj

.....

Román

(Cernovita

jától.) Tegnap

orvosok ország

körülbelül hét

képviselőtében

terek jelentek

Slatineanu

meg a kongress

ról beszél, maj

örvény nem me

Az

pr

Az elnök

miniszter emelk

orvosokat a kor

— Az ősz

kerülő közegész

niszter — az o

dolgoztuk ki.

— A min

Petrescu Eugen

minden orvosko

A közbe

támad és az elu

helyreállítani. A

folytatja szavai

kat tesz.

— Az ors

mint száz körö

lakossága szab

— Beszár

zül mindössze

negyvenből alig

nyokról jobb

állást töltenek

orvospályázó.

Majd a o

fakultásnak —

kell dolgoznia,

az ország rende

A minisz

kongresszus tis

kongresszus els

Este a ko

amelyen körül

gresszuson szár

Marzescu mun

jében az orvos

gét hangoztatta

azt a tanácsot

zetükből a p

A „Pesti Napló“ szerint megkezdtek az emigráció likvidálását

Bécsben folynak a tárgyalások. Nyilatkozatot íratnak alá a hazatérőkkel, amelyben „bocsánatot kérnek bűneikért és ígérik, hogy jól fognak viselkedni“

(Budapest, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Pesti Napló“ mai száma feltűnő cikkkel közöl az emigráció likvidálásáról. A lap politikai körökből veszi értesülését és azt írja, hogy a likvidálás már meg is kezdődött. A részletekből annyit árul el, hogy a magyar kormányhoz közelálló tényezők között Bécsben tárgyalások folynak az emigrációban lévő politikusok és hívek hazatéréséről. A „Pesti Napló“ szerint ezek a tárgyalások olyan bécsi helyen mennek végbe, amely valamiféle expozitúrája a budapesti kormányának. Alighanem a bécsi magyar követség a tárgyalás színhelye. Rendkívül meglepő a cikknek az a közlése, amely úgy szól, hogy a hazatérési tárgyalásokat nem Garami Ernővel, nem Buchinger Manóval, sem a szociáldemokrata párt Bécsben időző többi mérsékelt vezérével folytatják, hanem hogy kivel, azt a „Pesti Napló“ nem mondja meg. A tárgyalásokból azonban elárul annyit, hogy a kormány bécsi expontense nyilatkozatot írat alá mindenkivel, aki haza akar menni. Ebben a hazatérők megfogadják, hogy odahaza hűségesen viselkednek és ünnepélyesen bocsánatot kérnek a magyar államtól a külföldön ellene elkövetett vétsegekért.

A „Pesti Napló“ híradását a komoly politikai körökben a legnagyobb fentartással fogadják. Teljesen valószínűtlen, hogy az emigráció hasonló nyilatkozatot aláírjon, különösen amikor nincs szó ellennyilatkozatról, amelyben a kormány valamiképpen kijelentené, hogy az emigránsoknak nem lesz idehaza semmi bántódásuk. Különben is érthetetlen, hogy a megszűnt „Jövő“ mögött sorakozott politikusok: Garami, Lovászy és a többi szociáldemokrata pártvezérek nincsenek beleavatva az ügybe. Hiszen ha a kormány azt akarja, hogy az emigráció feloszolják, úgy valószínűleg az egészen baloldali emigráció feloszlását szeretné látni elsősorban, de semmiképpen nem úgy, hogy visszafogadják őket. Az emigrációnak ez a része amúgy is tudja, hogy az ilyen hazahívás csalték volna és az emigráció likvidálását bent Magyarországon kezdenék csak igazán elvégezni. A szociáldemokratákat már próbálták hazahívni, tőlük bent és kint is kevésbé félnek, de ők sem kérnek a kegyelemből. Garami és társai többször kijelentették, hogy amíg Horthy uralmon van, nem mehetnek haza.

Az esti órákban megjelenő „Reggel“ című lap egyébként már meg is cáfolja a „Pesti Napló“ likvidációs cikkét, a „Magyar Hírlap“ pedig illetékes helyről szintén arról értesül, hogy abból sem igaz. A bécsi tárgyalásokról a szociáldemokrata pártok sem tudnak semmit.

Romániában minden harmadik újszülött meghal

A cernovítzi orvoskongresszus szomorú megállapításai. Orvoshiány országzerte

(Cernovitz, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap nyílt meg Bukarestben a romániai orvosok országos kongresszusa. A kongresszuson körülbelül hatszáz orvos vett részt. A kormány képviselőiben Marzescu, Inkuletz és Nistor miniszterek jelentek meg.

Slatineanu elnök délután három órakor nyitja meg a kongresszust, az orvosi szolidaritás hiányáról beszél, majd leszögezi, hogy az egészségügyi törvény nem méltányos az orvosokra nézve.

Az ország lakossága szabad prédája a betegségeknek

Az elnök szavai után Marzescu munkügyi miniszter emelkedik szólásra. Marzescu biztosítja az orvosokat a kormány jóindulatáról.

— Az őszi parlamenti ciklusban szavazás alá kerülő közegészségügyi törvényt — mondja a miniszter — az orvosszövetség kiküldöttével együtt dolgoztuk ki.

— A miniszter szava — kiáltja közbe dr. Petrescu Eugen — az a keserű mandula, amit minden orvoskongresszuson felszolgálnak.

A közbeküldés után általános tumultus támad és az elnök csak nehezen tudja a rendet helyreállítani. A zaj elűlte után a miniszter tovább folytatja szavait és igen keserű megállapításokat tesz.

— Az ország területén — mondja — több mint száz körorvosi állás vár betöltésre. A falu lakossága szabad prédája a betegségeknek.

— Beszarabiában ötven körorvosi állás közül mindössze hat van betöltve. Bukovinában negyvenből alig tízenyolc. A régi regáti viszonyokról jobb nem is szólni. Hatvan körorvosi állást töltenek be orvostanhallgatók, mert nincs orvospályázó.

Majd a diákok sztrájkját itéli el. Az orvosi fakultásnak — mondja — megszakítás nélkül kell dolgoznia, hogy elegendő számú orvos álljon az ország rendelkezésére.

Politika nélkül

A miniszter szavai után megválasztják a kongresszus tisztikarát. A formalitások után a kongresszus első napja végetért.

Este a kongresszus bankettet rendezett, amelyen körülbelül ezren vettek részt. A kongresszuson számos pohárköszöntő hangzott el. Marzescu munkügyi miniszter pohárköszöntőjében az orvosok szolidaritásának szükségességét hangoztatta. A kongresszus résztvevőinek azt a tanácsot adta, hogy küszöböljék ki szerzetükből a politikai állásfoglalást. Ne kössék

le magukat egyetlen politikai pártnak sem, mert az orvosegyesület csupán professzionális és gazdasági kérdések megoldására jogosult.

Azokra üríti a poharát, akik optimista hittel hisznek az ország fejlődésében és jövőjében.

„Romániában minden harmadik újszülött meghal“

Az orvoskongresszus második napja heves vitákat eredményezett és viharos jelenetek történtek. A kongresszus Marzescu, Nistor és Inkuletz minisztereket tiszteletbeli elnökökké választotta meg. Hasnasi dr. előadást tartott a gyermekhalandóságról és kimutatta, hogy a született gyermekek 30 százaléka elpusztul. Rámutatott arra, hogy a jelenlegi költségvetés igen kevés összeget fordít az egészségügyre. A kongresszus ezután a tisztiorvosok fizetésével foglalkozott és elhatározta, hogy az orvosok csatlakoznak az állami tisztviselők mozgalmahoz. A délutáni ülésen az orvosok adózásának ügyét, valamint a fogászat kérdését tárgyalták.

Egy halott kapitány, aki él

Algirban a legfelsőbb törvényszék szenzációs pert tárgyal, melynek központjában De Besian nyugalmazott kapitány áll. A párisi „Matin“ a rejtélyes bűnpert tárgyalásának első napjáról a következőket jelenti:

Az algiri francia kolónia szalonjaiban, a török kávéházakban és mindenütt, ahol csak három ember is összekerül, egyetlen nevet hallani: Besian kapitány nevéét. Ki ez a titokzatos ember, aki tegnapi ismeretlenségéből, egyetlen éjszaka alatt, legismertebb embere lett a városnak? Besian népszerűségét kétségen kívül annak a misztikus pernek köszönheti, amely előreláthatólag sok fejtörést fog még okozni az algiri legfelsőbb törvényszék bírának.

Desnoyer nyugalmazott katonatiszt egy év előtt eladta birtokát Besian kapitánynak azzal a kikötéssel, hogy a birtok egyrésze haláláig tulajdonában marad. Uglátszik, Desnoyer rögtön megbánta ezt a vásárt, a két tiszt között a további barátság elmérgesedett és a heves összetűzések napirenden voltak. Végül is Desnoyer, aki mindenáron kompromittálni akarta kartársát, egy magán-detektívnek megbízást adott arra, hogy nyomozza ki Besian kapitány előéletét. A nyomozás szenzációs eredménnyel járt. A detektív megállapította, hogy Francois Oliver Bessian szolgálaton kívüli ka-

pitány 1860-ban született Toursban és 1903 április 22-én Limogesben meghalt. Megállapította a detektív azt is, hogy ugyanaz a Besian kapitány, aki 1903-ban meghalt, tizenöt évvel halála után nőül vette Toulounban Bivarer kereskedő leányát.

A detektív felfedezései természetesen óriási konsternációt keltettek. Besian kapitányt törvényszék elé állították. Besian kapitány a törvényszék előtt a bírák legnagyobb megrökönyödésére kijelentette, hogy a detektív által kikutatott adatok megfelelnek a valóságnak.

— Egy Besian kapitány van csak — mondotta a törvényszék előtt — és az én vagyok. Én haltam meg 1903-ban Limogesben. Élő halott vagyok, aki ugyan a tulvilágon lakik, de mindennek ellenére Algirban tartózkodik. Élő hulla vagyok — mondotta még egyszer lakonikusan.

Besian kapitány felvilágosításai egyáltalában nem elégitette ki az ámuló törvényszéket, amely most azután nyomoz, hogy kapitány misztikus szereplése fantasztikus ürületet, vagy véres bűntényt takar-e.

Elfogták a hűnös vintileancai váltóórt

A vádlott ártatlanságát hangoztatja. „Jaj Istenem, nagyon szegény ember vagyok“. A váltó volt a hibás ...

(Bukarest, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Emlékeztet, hogy a vintileancai borzalmas vasuti szerencsétlenség után Paun Jon váltókezelő, akinek lelkiismeretét terhelte a katasztrófa, nyomtalanul eltűnt. Tegnap a buzaui hatóságok, a kapott személyleírás alapján, felismerték az utcákon csavargó Paun váltóórt és letartóztatták. A letartóztatott váltóór előadta, azért jött Buzauba, hogy önként kérje a letartóztatását. Vintileancából azért menekült el, mert félt, hogy a lakosság meglincseli. Napokig rejtőzködött a vintileancai erdőkben, míg bátyja rávette arra, hogy önként jelentkezzen a hatóságoknál.

A váltóór öngyilkos akart lenni

A váltóórt Enescu ügyész, Jordachescu, Stanescu és Negruzzi vasuti tisztviselők hallgatják ki. A vizsgálóbíró előtt megjelent Paun egyik rokona, aki előadta, hogy Paun tegnap reggel kétségbeesett és feldúlt állapotban kereste fel. Folyton azt hangoztatta, hogy öngyilkos lesz, mert nem tud tovább élni. A rokonainak végül is sikerült lebeszélni sötét szándékáról. Azt tanácsolták neki, hogy önként jelentkezzen a hatóságoknál, adja elő a katasztrófa okait és így talán sikerül magát tisztáznia. Paun megfogadta rokonai tanácsát és éppen a rendőrségre készült akkor, amikor a hatóság emberei felismerték és letartóztatták.

„Jaj Istenem, nagyon szegény ember vagyok ...“

Enescu ügyész azonnal megkezdte a letartóztatott váltóór kihallgatását. A kihallgatás filmszerű gyorsasággal perog le, a vádlott kétségbeesetten védekezik.

— Miért szökött meg az állomáshelyéről?

— A szerencsétlenség pillanatában azt hittem, hogy az utasok engem fognak okolni a katasztrófáért és meg akarnak verni. Előbb nem akartam elmenekülni. Haza mentem, de otthon eszembe jutott, hogy rám is hárulhat a felelősség. Akkor határoztam el, hogy elszököm. Mint egy örült bolyongtam a vintileancai erdőben.

— Igaz, hogy öngyilkos akart lenni?

— Igaz. Így akartam megbűnhődni a hibáimért.

— Mi maga szerint a katasztrófa igazi oka?

— Szerencsétlenség volt, amiről senkinek sem lehet és a szerencsétlenség az én fejemre zúdult.

— Egy nappal a katasztrófa előtt — folytatja vallomását a váltóór — egész nap a mezőn dolgoztam, mert jaj Istenem, nagyon szegény ember vagyok — csuklik sirásba a hangja. Ezért a katasztrófa előtti éjszaka egy pillanatig sem hunytam le a szemem. Anyira álmos voltam, hogy alig tudtam nyitvatartani a szemem, a lábaim pedig ölmönszerűek voltak. De biztos vagyok abban, hogy megtettem a kötelességemet.

A váltó volt a hibás

— A hivatalnoktól két rendeletet is kaptam, egyiket rögtön a másik után. Időm sem volt még végrehajtani az egyiket, mikor már a másodikat kaptam. Az egyik rendeletet pontosan végrehajtottam, ez a tehervonat negyedik vágányra való állítását rendelte el. Ugyanígy hajtottam végre a

második rendeletet is, hogy a bejárati angol váltót állítsam a második vagányra. Én át is fordítottam a váltót és halálraemlitem vettem észre, hogy a teljes gözzel robogó személyvonat a negyedik vagányra futott be, ahol a tehervonat állott. Csak úgy történhetett a szerencsétlenség, hogy a váltónak valami defektusa volt. Én ártatlan vagyok...

A mai valutapiac

A lej zürichi és párisi szilárdulása. Lanybulnak a nyugati devizák. Javul a svájci frank. A német márka újabb esése

(Kolozsvár, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lej a mai zürichi nyitáskor a legutóbbi 285-ös árfolyamról 287-50-re javult. Ezt a javuló tendenciáját a zárlatnál is megtartotta. A párisi tőzsdén, úgy az előtőzsdén, mint a nyitáskor 850-nel jegyezték. A lej emelkedését az is fokozza, hogy a svájci frank az eddigi néhányhetes állandó gyengülésével szemben a mai newyorki tőzsdén javult. A frank newyorki emelkedése következtében a zürichi tőzsdén az összes stabil értékek estek. Az esetben különösen a font sterling és a dollár vezettek. A font a legmagasabb 2683-as árfolyamról 2645-re esett.

A német márka esése ma is tartott. A zürichi nyitáskor 19-re zuhant. A zárlatnál azonban némileg megszilárdult, 21-gyel jegyezték. A belföldi pénzügyi piac az esése tovább tartott. Feltűnő nagy kínálat volt a keresetlenséggel szemben.

Irányzat: Lejben szilárdulás, német márkában esés.

Július 10-én 100 lejért fizettek Kolozsvárt:

4500—4600 külföldi magyar koronát,
7200—7500 belföldi magyar koronát,
8:54—8:55 francia frankot,
2:91—2:92 svájci frankot,
0:50—0:50 1/4 dollárt,
1:140—1:142 olasz lírát,
120000—121000 német márkát,
35000—35200 osztrák koronát.
1654—1655 cseh koronát.
0:10:70—0:10:85 font sterlinget.

Valutapiac július 9-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1140, London 911, Newyork 201, Róma 860, Zürich 3500, Prága 605, Bécs 28:75, Budapest 290, Berlin 9.

Bukarest. Valuták: Márka 12—13, léva 180—190, török líra 115—120, font sterling 915—920, francia frank 1250—1260, svájci frank 3550—3600, líra 880—900, drachma 500—525, dinár 220—240, dollár 210—215, Napoleon 730—740, osztrák korona 29—30, magyar korona 170—180, cseh korona 600—610, lengyel márka 22:50—24.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 19—21, Newyork 579:00—579 1/2, London 2645—2645, Páris 3402 1/2—3390, Milano 2470—2460, Prága 1745—1742 1/2, Budapest 6:75—6:75, Belgrád 610—610, Bukarest 287 1/2—287 1/2, Varsó 45—45, Bécs 82—82, Bécs lebélyezett —.

Páris. Nyitás: London 7790, Newyork 1705 1/2, Berlin 6, Róma 7250, Prága 5175, Bukarest 850, Zürich 294, Bécs —, Varsó —.

Párisi zárlat: Lej 8:55.

Berlin. Zárlat: Róma 7950, London 850000, Newyork 186500, Páris 11000, Zürich 32000, Bécs 264, Prága 5610, Budapest 2120, Amsterdam —, Brüsszel —.

A budapesti devizaközpont hivatalos árfolyamai: Napoleon 3368—3383, lej 42—46, fontsterling 39150—40350, márka 495—570, olasz líra 365—385, francia frank 440—520, szokol 258:00—278:00, svájci frank 1480—1540, oszt. korona 1215—1315, dinár 9000—9300, dollár 8570—8870, lengyel márka 670—675.

Valutát és Devizát

a legolcsóbban ad, a legmagasabb áron vesz a
Kereskedelmi Hitelintézet
Kolozsvár, Fő tér 20.

Tíz döntő nap az antant sorsára

(London, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap Baldwin elnökletével minisztertanács volt, amelyen Curzon beszámolt a német, francia és belga nagykövetekkel folytatott tárgyalásokról. Baldwin beszámolóját a minisztertanács tudomásul vette. A tanácskozásról semmi nem szivárgott ki. Ma az alsóházban Baldwin, a felsőházban Curzon

felvilágosítást ad Anglia kül- és belpolitikai magatartásáról.

A miniszterek kijelentéseit, mint rég beígért nyilatkozatokat, feszült érdeklődéssel várják.

A „Times” szerint a helyzet nem rosszabbodott, de nem is javult, ugylátszik Franciaország visszautasítja a németekkel való tárgyalást a passzív rezisztencia végleges beszüntetéséig. Kizártnak látszik, hogy a szövetségesek kollektív jegyzékben válaszoljanak Németországnak.

Az „Observer” című lap azt hiszi, hogy az ezután következő tíz nap döntő lesz az egész antant sorsára.

Szövetségbe tömörültek Nagyrománia pénzügyi intézetei

Az alakuló közgyűlésre csak két erdélyi bankot hívtak meg

(Bukarest, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Megirtuk, hogy a Banca Nationala mozgalmat indított Nagyrománia pénzügyi intézeteinek szindikalizálása érdekében. A mozgalom megindítója, Oscar Chiriacescu volt pénzügyminiszter és a Banca Nationala egyik igazgatója a napokban elkészítette a szindikátus alapszabályait, amelyeket tanulmányozás céljából megküldött mindazon nagyromániai pénzügyi intézeteknek, melyeknek alapítókeje meghaladja a tízmillió lejt.

Az alapszabályok főbb pontjai a következők:

A szindikátus részt fog venni minden olyan törvényhozási munkálatsokban, amelyek a nagyromániai bankok érdekeit érintik és az ország pénzügyi viszonyainak konszolidációja céljából a közigazgatási és törvényhozási hivataloknál és tényezőknél mindannyiszor interveniálni fog, valahányszor ezt a bankok érdekei megkívánják.

A szindikátus a közhivatalokat és a közönséget felolvasások és a sajtóban közzétett munkálatok révén az országos bankok helyzetéről és azoknak az ország közgazdaságában való szerepléséről informálja.

Ezenkívül a szindikátus a kereskedelmi, ipari és pénzügyi vállalatoknak nacionalizálá-

A rendőrség leleplezte három boltiszolga bünszövetkezetét

(Kolozsvár, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagyarányu bünszövetkezetet leleplezett le a véletlen segítségével a kolozsvári rendőrség két detektívje. Tegnap délután I. Fatu és G. Mihail detektívek a Wesselényi-utcában sétáltak. Látták, hogy Boros Bernát papirkereskedéséből egy fiatal gyerek lép ki szemetesládával. Az inas belépett a hatos számú ház kapualjába s ott a szemből egy emlékkönyvet húzott elő. A detektíveknek gyanus volt a dolog s vállaltára fogták a fiút, aki szepegye mondotta el, hogy veletek akart írni bele, azért lopta el.

Elmentek vele a Boesky-utca 1. alatti lakására, ahol több ezer lej értékű papírart, porcellánt, üvegáru, szappant és fűszert találtak, amelyről leírták a fiút. Azután áthivatták Borost és nyugta ellenében kiadták a holniját. A többi talált dologgal sorrajárták a közeli üzleteket, míg végre új nyomra bukkantak. A papírüzlettel szomszédos Kerekes-féle porcellánkereskedés tulajdonosa felismerte a talált tárgyak között az üzletből már régebben eltűnt áru. Az inas ekkor faggatni kezdte, kitől kapta a porcellánt. Előbb tagadni próbált és azt mondotta, hogy az illető nincs már Kolozsváron, a nevére pedig nem emlékszik. De a keresztkérdések sulya alatt bevallotta, hogy a tolvaj Sándor József boltiszolga, aki már régóta lopkodja gazdáját.

Anglia a végletekig elment már türelmével, de a politikában szakítani kell a szentimentalizmussal és csak az állam érdekeit kell józanul mérlegelni.

Berlin, július 10. A franciák és belgák által megszállott és meg nem szállott területek között életbeléptetett határzár miatt egész Németországban nagy aggodalom uralkodik. A helyzet komolyságát mutatja Stresemann néppárti képviselő beszéde, aki felvetette a kérdést, vajjon ha a helyzet nem enyhül, folytatható-e a mai parlamentarizmus és nem kell-e tartani attól, hogy a tulzó radikálisok magukhoz ragadják az ügyek vezetését.

Páris, július 10. Millerand beszédet tartott Eclemonban egy emlékkünnepély alkalmából és kijelentette, hogy

Franciaország végig fogja vinni politikáját.

Megvan győződve arról, hogy az eddig követett ut — egyes lehetséges hibák dacára is — helyes.

sára vonatkozó mindennemű akciót támogatni tartozik, amely alkalommal a szövetkezett bankok és intézetek érdekei szem előtt tartandók.

A szindikátus tagja minden olyan pénzügyi intézet lehet, melynek Románia területén van a központja, továbbá minden román állampolgársággal bíró bankár, ha ebben a minőségben legalább három évig működtek. Kivételes esetekben a szindikátus választmánya kétharmad szótöbbséggel határoz.

Idegen bankok mint levelező tagok a központi tanács beleegyezésével szintén felvehetők a tagok közé. A tagság négy évre kötelező és négy évenként hasonló időszakra meg lesz hosszabbítva, ha csak az illető tag az egyes terminusok lejáratát előtt hat hónappal nem jelenti be a szindikátusból való kilépését.

A Banca Nationala a fenti alapszabályokat azzal az értesítéssel küldötte meg az egyes bankoknak, hogy az országos bankszövetség megalakítására folyó év augusztus 15-ikén délután 5 órakor a Banca Nationala épületében az alapszabályok letárgyalására közgyűlést fognak tartani.

Erdélyből eddig csak két bankot hívtak meg a közgyűlésre: a Banca Agrarát és Banca Centralat Kolozsvárról

Sándor, aki jelen volt a fiu vallatásánál, nem is próbált tagadni s szótlánul követte a detektíveket Csóka-utca 12. alatti lakására. Ott újabb meglepetés érte a rendőrség embereit. A homályos szobában két gyanus idegen tartózkodott. Az egyik kávét főzött, a társa pedig levelet írt. Amikor a detektívek hozzákezdtek a házkutatáshoz, az egyik férfi sietve összeszedte a kezébe eső holmit és felvitte a padlásra. Mihail detektív utánament és megbilincselte. Kiderült, hogy Szederjesi Ferencnek hívják és boltiszolga a Léb-fivérek Széchenyi-téri cégnél. Társa pedig, Lukács János, ugyancsak boltiszolga Ausländer Lajos üvegkereskedésénél. A detektívek őt is megkötözték, azután folytatták a házkutatást.

Több mint huszezer lej értékű különféle áru találtak Sándor József lakásán. De a szolgák beismerték, hogy hónapok óta dézsalmálták cégeik készleteit s ez idő alatt sokkal nagyobb értékű holmit lopkodtak össze. Valamennyitük előállították a központi rendőrségre, ahol a károsultak átvételi elismervény ellenében visszakapták a tőlük lopott cikkeket. A szolgákat nemsokára szabadlábra helyezték, mert gazdáik, akik eddig sem tettek feljelentést, nem kérték az eljárás lefolytatását. Az ügy iratait hivatalból áttették az ügyészséghez.

* A hölgyek jelszava: Brázy Najád arckrémet és poudert használjunk, mert ez a legjobb és mindenütt kapható.

Az Uj Kelet cikkeinek ut
jelölésével engedje
Előfizetési árak: Egy hó
félre 320 lól, eg
Felelős szerkesztő: Mart

A gyilk

(Nagyvárad, július 10.) Az Uj Kelet
hogyan ölte meg ve
morgó Sudi József pé
són háziasszonyát, özv
feleségét és hogyan fo
maga ellen. A tragiku
pénzügyi tanácsos szeg
kis jegyzetkönyvet ta
ember néhány igen sa
van. Rövid mondatok
éhez ember csupasz

— Meg kell ha
fagyjak, vagy hogy
Azután egy má
— Ki vagyok

engem még a magyar

Es egy iosszu

kezik: „Van kétszázó

Lakásra, mosásra ...

számok el vannak mő

és megmáshatatlantul

kenyeret számított,

kellene ahhoz, hogy r

Itt a számadás

kérdés, amelyre sen

669 lej? Még! Honn

Azután:

„Inkább halok

mint lassu halállal éh

Es az utolsó la

„Eddig a hiány

tem. De most már n

Ez volt az utol

tett következett. Súd

rendezőhöz és koporsó

még gondolkodott, m

tette a leszámolást.

aki egyszemélyben az

jelentette. Nem, Súd

szerdai napot, amikor

lakoltotni, vasárnap

a háziasszonyt és ag

Az egész esete

A várakörösi postás

„Nagyságos a

táviratozzon Varga

haltam. Kezét csóko

József.”

Szegény ember

az ő szegény embe

— A kolozs

A kolozsvári Lakók

tartott választmányi

hivatalok újbóli felá

megvitatás után ug

nem állottak feladat

tették ki sem a le

jogos igényeit. De

szokat, melyek az á

viselők, nemkülönt

elhangoztak, felker

hivatalnokokat és l

tekintet nélkül arra

vagy sem, hogy leh

jék a szövetség v

urral (str. Universi

emelet) nevüket, cí

jaik számát, mióta

és milyen lakásra

fenti adatok beérk

kezésbe lép az ille

a lakásnélküliek ke

— A pénz

művekről és a

Kolozsvár pénzügy

tartott, amelynek

készített költségvet

főtelege a tervez

volt. Moga tanács

ügyet referálta, ki

mai napig nem tel

HIREK

Az Uj Kelet cikkeinek atányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.
Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félévre 320 lei, egész évre 620 lei.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő dr.

A gyilkoló nyomor

(Nagyvárad, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától. Az Uj Kelet tegnap részletesen megírta, hogyan ölte meg végős elkeseredésében a nyomorgó Südi József pénzügyi tanácsos Váradszöllősen háziasszonyát, öz. Simkónét, egy lengyel gróf feleségét és hogyan fordította azután fegyverét önmaga ellen. A tragikus körülmények között elhunyt pénzügyi tanácsos szegényes hagyatékában ma egy kis jegyzetkönyvet találtak, amelyben az éhező ember néhány igen szomorúan jellemző vallomása van. Rövid mondatok, de mindegyikben benne az éhező ember csupaszb fájdalma.

— Meg kell halnom, hogy a télen meg ne fagyjak, vagy hogy előbb éhen ne haljak.

Azután egy másik oldalon:

— Ki vagyok zárva az államszegélyből, mert engem még a magyar impérium nyugdíjazott.

— És egy nösszu apróbetűs számadás következik: „Van kétszázötveneg lej havi nyugdíjam. Lakásra, mosásra... ennyi és ennyi kell. (Itt a számok el vannak mósódva.) A konkluzión röviden és megmáshathatatlannal ez: ha csak szalonnát és kenyéret számítok, még hatszázhatvankilenc lej kellene ahhoz, hogy megéljek.“

Itt a számadás be is fejeződik. Egy nyílt kérdés, amelyre senki nem ad feleletet. Még 669 lej? Még! Honnan?

Azután:

„Inkább halok meg egy szempillantás alatt, mint lassu halállal éhen.“

— És az utolsó lapok egyikén a végítélet:

„Eddig a hiányt az eladott ruhákból fedeztem. De most már nincs mit eladnom.“

Ez volt az utolsó bejegyzés. Ezután már a tett következett. Südi József elment egy temetés-rendezőhöz és koporsót rendelt. Ezután három napig még gondolkodott, minden jól megfontolt, elkészítette a leszámolást. Magával és a háziasszonyával, aki egyszemélyben az egész ellene tornyosuló világot jelentette. Nem, Südi József már nem várta be a szerdai napot, amikor öz. Simkóné ki akarta őt lakoltatni, vasárnap délelőtt fegyvert fogott, lelőtte a háziasszonyt és agyonlőtte önmagát.

Az egész esetből még csak egy levél maradt. A várakörösi postásiskasszonyhoz:

„Nagyságos asszonyom, most már kérem táviratozzon Varga József barátomnak, hogy meghaltam. Kezét csókolja meghalt tisztelője Südi József.“

Szegény ember! Dosztojevsky jut eszünkbe, az ő szegény embereivel. Ilyen tragédia ez is.

— A kolozsvári lakásankét eredménye.

A kolozsvári Lakók Szövetsége július hatodikán tartott választmányi ülésében foglalkozott a lakáshivatalok újbóli felállításának kérdésével. Alapos megvitatás után úgy találta, hogy a lakáshivatalok nem állottak feladatuk magaslatán és nem elégtették ki sem a lakók, sem a háztulajdonosok jogos igényeit. De figyelembe véve azokat a panaszokat, melyek az állami, városi és megyei tisztviselők, nemkülönbön a katonatisztek részéről elhangzottak, felkéri a lakásnélküli tisztviselőket, hivatalnokokat és katonai tisztteket, még pedig tekintet nélkül arra, hogy tagjai-e a szövetségnek vagy sem, hogy lehetőleg nyolc napon belül közöljék a szövetség vezértitkárával: Popov Adonisz-jék a szövetség nevüket, címüket és állásukat, családtagjaik számát, mióta vannak lakás nélkül Kolozsváron és milyen lakásra volna szükségük. A szövetség a fenti adatok beérkezése után haladéktalanul értékezőbe lép az illetékes kormánytényezőkkel, hogy a lakásnélküliek kellő elhelyezéséről gondoskodják.

— A pénzügyi bizottság a villamosművekről és a hirdetőoszlopok bérletéről.

Kolozsvár pénzügyi bizottsága tegnap délután ülést tartott, amelynek első tárgya a villamosmű által készített költségvetés átvizsgálása. A költségvetés főtéttele a tervezett százszázalékos díjfelemlés volt. Moga tanácsos, aki a bizottság előtt ezt az ügyet referálta, kitejtette, hogy a bérlelő cégek a mai napig nem teljesítették a belügyminiszter által

egyébként még jóvá nem hagyott szerződésben vállalt kötelezettségüket. A költségvetés egyes tételeinek vizálgatánál kiderült, hogy a jelenlegi vezetőség magának havi harmincezer lej tiszteletdíjat számít fel azért a munkáért, melyet annak idején a legválságosabb időkben a villamosmű vezetésére delegált Metes mérnök négyezer lejért végzett. Nagy meglepetéssel szerzett tudomást a pénzügyi bizottság arról is, hogy a két vállalat a vezetésért magának a bruttó jövedelemből négy és fél százalékra tart igényt, amely körülbelül évenként másfélmillió lejt tenne ki. Ezzel szemben a város haszonrészedése majdnem a semmivel lenne egyenlő. Ezután a költségvetés előirányzatának tárgyalására került a sor. A jelenlegi vezetőség tiszviselői fizetésére 3 és félmillió lejt irányzott elő, ezt az összeget természetesen a bizottság túlmagasnak tartotta, annál inkább, mert a város adminisztrációja öt és félmillió lejt tesz ki évente. Melepetéssel konstataálta a bizottság, hogy a július—decemberi kiadási tételek a január—júliusnak éppen a dupláját teszi ki. S ezért felhívta Roxata mérnököt, a költségvetés készítőjét, hogy részletesen indokolja meg a költségvetés minden egyes tételét. Addig természetesen, amíg ez meg nem történik, az egységár emelése sem lép életbe. Foglalkoztak azután a hirdetőoszlopok bérletével, amelyre nézve kimondták, hogy csak nyílt pályázat alapján adják bére és a város fentartja magának a további ellenőrzést. A vízvezeték kibővítése körül a pénzügyi bizottság elfogadta Maksay mérnöknek a vascsöveknek betoncsövekkel való kicserélési tervét és hozzájárult ahhoz, hogy a megtakarított különbözet husz százaléka — a javaslatnak a miniszter által való elfogadása után — a tervező mérnök javára irassék.

— Judet-t felmentették. Párisból jelentik: A hazafülséssel vádolt Ernest Judet-t tegnap a seine-et-oisi tábla felmentette.

— A bukaresti akadémia átveszi az Éliás-örökséget. Bukarestből jelentik: Miután az Éliás-téle végrendeletet eddig nem támadta meg senki, az akadémia a mai napon megtette a szükséges formalitásokat az örökség átvételére. Az alapítvány már a folyó év őszén örvénybe lép.

— Eisler Magdi temetése. Kedden délután 4 órakor Kolozsvár zsidóságának osztatlan részvéte mellett temették Eisler Mátyás főrabbi fiatalon elhunyt leányát, Magdit. A halottasház udvara nem tudta befogadni a gyászoló közönség nagy tömegeit, amely az utcáról hallgatta a gyászszertartást és bucsubeszédeteket. A koporsó körül a családon kívül dr. Fischer József hitközségi és Jakobi Mózes, a Chevra Kadisa elnöke vezetésével elhelyezkedtek a neolog hitközség előljáróságának tagjai. Az ortodox hitközség és a Zsidó Nemzeti Szövetség is képviseltette magát. A gyásznak után, amelyet Rabetz főkántor vezetett, dr. Löwi Ferenc marosvásárhelyi főrabbi bucsuztatta megindító szavakkal a fiatal halottat. Dr. Vágvölgyi Lajos az erdélyi és bánáti rabbiégyesület részvétét tolmácsolta, majd Zádor Benő iskolaigazgató az egykori tanítványtól bucsuzott meghatóan. Ezután a menet, amely utközben óriásivá növekedett, kiindult a temetőbe. A nyitott sir körül a Leányegyesület, a Nőegyesület és a Napközi otthon vezetősége állottak. Dr. Löwi főrabbi imája után elhantolták Eisler Magdit.

— Nagyvárad Parlagra. Nagyváradról jelentik: A színházak koncesszióját tárgyaló július 13-iki kolozsvári értekezletet megelőzőleg a nagyvárad lapok felszólították Parlagra, a jelenlegi igazgatót, vállalja tovább is a színház vezetését.

— Kiténtetett detektiv. Ma érkezett meg a kolozsvári rendőrprefektúrára a belügyminisztérium leirata, melyben közli, hogy a király március 14-én kelt 1058. számú dekrétumával a Barbatie si Credintá-rend másodosztályu érdemével tüntette ki Moceanu Gergely detektivet. Az erről szóló oklevél szerint Moceanu a Missir-áruház betörőinek, az ügyészség fogházából ismételtlen megszökött Korozsán Péter és Kozma János elfogatása körüli szerzett érdemeiért részesült kiténtetésben.

— Nagy árvizek a Duna mentén. Bukarestből jelentik: A nagy esőzések következtében a Dunavidéken óriási árvizek vannak és veszélyeztetik a vasuti forgalmat is. Több helyen csak a személyforgalmat bonyolítják le. Olteniában számos város alsórésszei víz alatt állanak, a kár nagy. Hir szerint emberáldozatok is vannak.

— Achuza-tagok figyeimébe. Dr. Weissburg Chaim felkéri azon Achuza-tagokat, akik bejelentették, hogy augusztusban Palesztinába költöznek, hogy a legközelebbi napokban keressék fel a Szövetség központi irodájában, ahol fontos felvilágosításokat nyernek.

— Csütörtökön kezdődik az árvák nyaralása. Az erdélyi árvagondozó egyesület által rendezett gyermeknyaralási akció csütörtökön veszi kezdetét. A marostordai, kis- és nagykovácsmezei és a nagyváradai árvák ma este érkeznek Kolozsvárra, ahol az állomáson a somrák csapata várja az árvákat. Az árvákat a gyülekezési helyre kísérik be, ahol vacsorát kapnak. Csütörtökön reggel indulnak tovább Sztojára. Szamosujváron és Déseen felveszik a szolnokdobokamegyei és besztercei árvákat. Délben érkeznek Galgóra, ahonnan kocsin mennek Sztojára. A szatmármegyei árvák szintén csütörtök reggel indulnak Nagybanjáról Nagyilondára. Nagyilondáról Jeremiás Ignác nagykereskedő saját kocsiján szállítja a gyermekeket Sztojára. A nyaralatasi akcióban százhusz gyermek vesz részt. A Joint negyvenezer lej különadománnyal tette lehetővé az akciót, de igen sokkal járult hozzá az egyes városok is, hogy azok az árvák is résztvehessenek az akcióban, akiket a Joint nem adoptált. A nyaralótelepen a felügyeletet tíz cserkészleány segítségével dr. Fürst Oskárné fogja gyakorolni. A dési helyicsoport ezenkívül rendelkezésre bocsátotta a héber óvónőjét. A gyermekek egészségügyi állapotára egy állandóan kintartózkodó szigorlóorvos ügyel fel. A ritális könyve egy külön megbízott felügyelete alatt áll.

— Uj árakat állapítanak meg az élelmiszerekre. Tegnap délelőtt Ualea polgármester elnöklété alatt értekezlet volt, amelyen az élelmiszcikkek új árának megállapítását határozták el. Megállapodott az értekezlet abban, hogy az összes elsőrendű élelmiszcikkek árát revízió alá veszi, bevonja az ármegállapításba a termelőket és fogyasztókat is és általában az új uzoratorvényt a törvény szellemében hajtják végre. A városi tanács akciót indít a kolozsvári zöldségüzsera letörésére is.

— Megszökött az elmeügyintézetből. A kolozsvári elmeügyintézet egyik legrégebbi lakója, Klein Hermann, tegnap megszökött a zárkájából. Kimenekült a közeli Felek községbe, ahol maga köré csődítette a lakosságot s meghirdette nekik, hogy ő az Isten és megváltást hoz az emberiségre. A szerencsétlen embert a csendörök visszahozták Kolozsvárra.

— Mellbelőtte magát egy öreg magános ember. Nagyváradról jelentik: Tegnap délelőtt a Szacsvai-utca 53. számú házban mellbelőtte magát Horovitz Dániel 62 éves ember. Horovitz három évvel ezelőtt jött haza Amerikából és a magával hozott pénzzel kikapós életet kezdett. Felesége ezért el akart válni tőle. Horovitz mindent megpróbált, hogy az asszonyt, aki már el is költözött tőle, vissza csábítsa magához, de nem sikerült. Pedig a Horovitz-örökséggel kapcsolatban egy nagyon osalafinta fogást eszelt ki erre a célra. Hivatalos amerikai aláírással nyílttéri közleményt adott le a lapokban, amelyben felszólítja önmagát, vegyen fel harmincezer dollárt, amit a püspök ráhagyott. Az asszony azonban nem ült fel az átlátszó csábításnak. Horovitz Dániel ezen annyira elkeseredett, hogy a felesége házának kapuja alatt megvált az élettől, amely már semmit se jelentett a számára. Ezt azzal is bizonyította, hogy mielőtt magaválasztotta vesztőhelyére ment, utközben bedobta a Körösbe aranyóráját és hatezer lej pénzét.

— Robbanás a mehádiái szénbányában öt halottal. Mehádiából jelentik: Az itteni szénbányában robbanás történt, melynek öt halott és számos sebesült munkás áldozata van.

* Utazásra el ne feledjünk Diana sósbor-szeszt magunkkal vinni. Általa egyszerű szolgálatát folytán megmenekszünk a gyakori reaszullástól.

* Egészségét biztosítja, ha Brázy sósbor-szeszt használ. Kapható mindenütt.

* Beiratások a timisoarai fin és leánylicuumba és felsőkereskedelmi iskola összes osztályába az 1923—24. tanévre július hó 9. 10. és 11-én eszközöltetnek az igazgatóságán Lloyd-palota I. emelet.

Közgazdaság

Groza Péter lemond a Faegyesület központi ügyvezetőigazgatói állásáról. Megirtuk, hogy az Erdélyi Faegyesület körzeti vezetőségei július 15-én értekezletet tartanak. Ezen az értekezleten Jahoda Károly igazgató be fogja jelenteni, hogy Groza Péter volt miniszter nem hajlandó továbbra is a központi ügyvezetőigazgatói állását vállalni. Csak a kolozsvári ügyvezető alelnöki tisztjét fogja megtartani. Elhatározásának oka az, hogy a Faegyesület kebelében nem látja azt az egységet, amely nagy feladatok megoldásához feltétlenül szükséges.

Román tőke a Magyar Cukoripar Rt.-ban. A „Közgazdaság” legújabb számának jelentik Budapestről: Legutóbb a tőzsdén fantasztikus áremelkedést ért a Cukoripar Rt. és többé-kevésbé kivették az áremelkedésből részüket a többi cukorpapírok is. A magyar cukorrészvény áremelkedésével olyan hírek is terjedtek el a tőzsdén, hogy a vállalat nagy tranzakciók előtt áll. Értesüléseink szerint most már bizonyos, hogy a botfalui cukorgyárat román tőke bevonásával külön részvénytársasággá alakítja át a Magyar Cukoripar Rt., ami azonban csak ősszel fog bekövetkezni. A megalakulást követően a Magyar Cukoripar részvényesei botfalui cukorgyári részvényeket is fognak kapni, nem bizonyos azonban még, hogy ez milyen arányban fog megtörténni. Egyidejűleg a Magyar Cukoripar tőkéit is fog emelni és a részvényesek igen előnyös áron kapják majd az új részvényeket.

Iparpártolási kedvezmények. Bukarestből jelentik: Az ipari bizottság július 2-iki ülésén a következő vállalatokat részesítette iparpártolási kedvezményben: Johannisfeldi Műmalom R. T. Johannisfeld községben Torontál m. — Adolf Grünstein-féle Műmalom Gyergyószentmiklóson. — Kohn Ernő-féle műmalom Bánffy-hunyadon. — Fanni Stanesco épületfagyár Csikszeredán. — Grödl-féle épületfagyár ipari és kereskedelmi vállalat R. T. Szigetkamara Máramaros m. — Adolf Grünstein-féle épületfagyár Gyergyószentmiklóson. — Pekri Géza-féle földgázüzemre berendezett téglagyárágárgyár Diesószentmárton. — Dansila Gangolik-féle téglagyár és agyagárgyár Nagy-zebenben. — Kohn Ernő-féle gipszgyár Vajdahunyadon. — Vály és Hajnal-féle cementárgyár Erdősön, Aradvármegye.

Iparkrizis Jugoszláviában. Belgrádból írják: Jugoszlávia egyes iparágában az utolsó időben stagnálás észlelhető, mely különösen a butoriparban vált éreztetővé. A jugoszláv butoriparosok olyan nagy arúkeszlettel rendelkeznek, hogy annak eladása evekig is eltarthat. Miután a kínálat óriási, a kereslet azonban minimális, a butoripar valóságosan krízis fenyegeti, melynek gazdasági okai a nagy középszerűség és a lakáskrizis. Az árak meglehetősen redukálódtak, egy elsőrendű ebédberendezést már 18—25 000 dinárért lehet kapni. Bizonyos, hogy a krízis és a tetemesen csökkent árak az exportnál is nagy befolyással lesznek. Jelenleg a helyzet súlyos, számos butorgyár munka hiányában elbocsátotta munkásait.

A burgonyaexport. Bukarestből írják: A burgonyatermelők a kormányhoz kérvényt nyújtottak be, amelyben 1000 vagon burgonya kivitelre kértek engedélyt. Az ipari és kereskedelmi miniszter engedélyezte a kivitel azon feltétellel, hogy az exportra kerülő burgonya 10 százalékát a fővárosnak bocsátják rendelkezésére.

A Sfatul új fiókja. A Kereskedelmi Tanács meglevő tagozatai kívül július elsején Nagykárolyban új fiókot léptetett életbe. Július 8-án Dornavatrán a Sfatul körzeti gyűlést tartott, ahol a bukaresti központot Bring, a romani szekció elnöke képviselte. A nagykárolyi Sfatul delegáció a napokban résztvett a szatmári Sfatul ülésén, amelyen elhatározták az új adó-és spekulatörvény elleni akció megindítását. A nagyváradi kereskedőknek az az elhatározása, hogy tiltakozó országgyűlést kell tartani Kolozsváron, új megoldások felé tereli a kereskedők mozgalmát. A kereskedők, úgy látszik, nem várják be az ősszel megtartandó bukaresti nagygyűlést, hanem tiltakozásukat még a nyár folyamán fogják egy impozáns gyűlés keretében kifejezésre juttatni.

SPORT

Ki verekedett a Haggibbor—KAC mérkőzésen?

Pollák Dániel Haggibbor csapatkapitány nyilatkozata

A vasárnapi Haggibbor—KAC „barátságos” mérkőzéssel kapcsolatban a következő sorok közlését kérték tőlünk:

A kolozsvári szövetség hivatalos lapja, a „Sport” a mérkőzéssel kapcsolatban azt írta rólam, hogy a játék hevében tetteleg inzultáltam Komáromi urat, az egyik határbíró. Nem akarok a „Sport”-tal és annak felelős szerkesztőjével Blumberg Józseffel polemizálni, ez a hirdetés és a nekem imputált eljárás azonban annyira ellenkezik sportfelfogásommal és erkölcsi érzékemmel, hogy nem hagyhatom reflex nélkül a hivatalos lap tudósításának cursiv betűkkel szedett részét.

Mint aktív futballista és a Haggibbor csapatkapitánya, soha egyetlen mérkőzésen sem engedtem meg magamnak azt a luxust, hogy a határbíró, vagy valamelyik ellenfelemet tetteleg inzultáljam.

Az eset, amellyel Blumberg szerkesztő ur befeketíteni igyekszik, így történt:

— A mérkőzés folyamán Jakobi Dezső klubtársamat a bíró kiállította. Én, mint csapatkapitány, tiltakoztam a véleményem szerint indokolatlan kiállítás ellen, amidőn Komáromi határbíró — bár erre a játékszabályok értelmében nem volt joga — bejött a pályára és követelte Jakobi kiállítását. „Menjen le a pályáról, magának nincs itt intézkedési joga” — szóltam a határbíróhoz és megfordultam. Megfordultam, hogy folytassam a játékot. Ekkor hátulról orvul Komáromi határbíró az arcomba vágott. „Mi ez, bíró ur? Ezt is lehet?” — kérdeztem a bírótól, aki kijelentette, hogy miután a mérkőzésből már csak néhány perc van hátra, nem váltja le a verekedő határbíró, hanem eljárásról jelentést tesz a szövetségnek.

A „Sport” megállapításával szemben kijelentem, hogy Komáromi határbíró nem szóval nem sértettem meg, még kevésbé inzultáltam tetteleg.

Hogy a *Sport* „objektív” szerkesztője honnan látta az esetet és mi készítette őt a tényállásnak homlokegyenest ellenkező beállítására, nem tudom, de eljárása indokait sem keresem. Kompromitálni akart, kellemetlenkedni nekem és csapatomnak. Közben pedig megcsufolta a sajtó hivatását, a toll tisztaságát. A magam részéről a jóízű közönség elbírálására bízom a „Sport” eljárását. Kijelentem, hogy Blumberg Józseffel és a „Sport”-tal hirlapi polemikába nem bocsátkozom. Részemről ez az első és utolsó nyilatkozat.

Soraik közzétételét megköszönve, maradok a tekintetes szerkesztőségnek kiváló tisztelettel: igaz hive **Pollák Dániel**, a Haggibbor csapatkapitánya.

* **Strandruhák, dresszek, cipők és sapkák** grönnyörű kivitelben kaphatók Sugár & Co, sportruházában Cluj, Calea Victoriei 5. Téniszcipőkben és felszerelésekben nagy választék.

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Heti műsor

Szerda: Hermelines nő. (Operettjúdonság, 6-odszor. Pintér Böske és Tolnay Andor együttes vendégjátéka. Mérsékeltlen emelt helyárral. Sorozatszám 470.)

Csütörtök: Aranymadár. (Operettjúdonság 10-odszor. Pintér Böske vendégjátékával. Premier helyárral. Sorozatszám 471.)

Péntek: Pillangó főhadnagy. (Operettrepir. Pintér Böske vendégjátékával. Premier helyárral. Sorozatszám 472.)

Szombat: Bob herceg. (Pintér Böske bucsuförlépésével. Premier helyárral. Sorozatszám 473.)

A színházi iroda hírei

Pintér és Tolnay vendégjátéka. Ma este kerül színpadra a Hermelines nő operettjúdonság két vendéggel: Pintér Böskevel és Tolnay Andorral. A szerdai előadás mérsékeltlen felemelt helyárral adják. Pintér Böske még ezen az estén kívül három este lép fel vendégként: Csütörtökön az Aranymadárban, pénteken Pillangó főhadnagyban és

szombaton a Bob herceg főszerepét fogja játszani. Ezek az előadások premier helyárral lesznek megtartva.

Somogyi Emmi és Virág Lajos bucsuját. Vasárnap este bucsuzik el Somogyi Emmi Kolozsvár közönségétől a Gül Baba Gábor diákjában. Hétfő esti előadás premier helyárral kerül színpadra. Hétfő este bucsuzik Virág Lajos a Leányvásár operettben.

Bajadér délután. Vasárnap délután a Bajadér kerül színpadra rendes helyárral Kolbay Ildikóval a címszerepben.

* Külföldi átutalásokat legelőnyösebben és leggyorsabban eszközöl az Erdélyi Bank és Takarékpénztár R. T.

Leszállított áruk!

HARISNYA, KEZTYŰ ÉS KÖTÖTTÁRU KÜLÖN-LEGESSÉGEK EREDETI GYÁRI ÁRBAN ÁRUSITTATNAK

BLATT

Leszállított áruk!

KÖTÖTT-SZÖVÖTT ÁRUHÁZA CLUJ KOLOZSVÁR FÓTÉR 13. SZÁM ALATT

Allami tisztviselőknek külön engedmény!

HA BUTORT, ZONGORÁT

akár venni, ne Marosvásárhelyre és tekintse sajnálja az utat SZÉKELY ÉS RÉTI ERDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermett

Ocassió áruk!

Heller, Weisz & Molnár cégnél Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 6. sz.

Schroll siffonok 37 L-től

Mintás batisztok 45 L-től

ruhavásznak, grenadinok, epongek előrehaladott idény miatt melyen leszállított drabant!

Róka, kelme, Szörme festés, vegytisztítás legszebb kivitelben

KRISTÁLY

Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

Pályázók
A székelyhidi ortográfia, az új tanév kezdésével.

Pályázóktól megkérjük a magyar és német nyelv teljes bírása.

Fizetés megállapodás a megválasztottmal.

Részletesen körültekintően, kor és családhatározott címre küldendő.

Székelyhid, 1923. július 10.

Figyelem a nagy vashid csapokra!
A címre igazoljon

Markovits Be

Fűrésztelepek

Gyorsjárata keretű Hasító keretű fűrész Hasító szallagfűrész

és minden zsendő faművelés: pet

„Framag Franko” rik G. m. b.

gyárból azonnal szállítás

Technica R.

Sürgönyos Telefon

Emil Blaga autóraktára Cluj
Tegnap gumis autók minden kora

Exportjárt

Románia, Ausztria között határidő díjtétel

Deutsch

nemzetközi jaltata tud Központ: C

HÁZAK Wien I. pest, VII. Rákóc Oradea Mare, R. utca 61. Arad, Sim. part. Szolnok M. Bruck, Hegyesh. Békéscsaba, Curti

Fuvarlevél Speciális

Pályázat

A székelyhídi orth. im. hitközség elemi iskolájánál, az új tanévkezdettel a tanítói állás betöltendő.
Pályázóktól megkívántatik a vallásos életmód, a magyar és német nyelven kívül az államnyelv teljes bírása.
Fizetés megállapodás szerint, kényelmes szobák és a megválasztottak rendelkezésére áll.
Részletesen körülírt ajánlatok bizonyítvány-másolatokkal, kor és családi állapot megjelölésével, alulírott címre küldendők.
Székelyhid, 1923 június 31.
Kun Miklós, htk. elnök

Aranyat, platínát és drágaköveket a legmagasabb árban beváltak. Legelőcsőbb bevásárlási forrás ékszerekben, órákban, dísz tárgyakban.

Markovits Bernát ékszerész

Fűrésztelepek figyelmébe!

Gyorsjárata keretfűrészeket (Gatter) 14-36"-ig
Hasító keretfűrészeket (Spaltgatter) és
Hasító szállagfűrészeket (Trennbandsägen)

és minden néven nevezendő fagegmunkáló gépek a világhírű

„Framag Frankfurter Maschinenfabrik G. m. b. H. Gaggenau“

gyárból azonnal szállít a romániai vezérképviselőt

Technica R.-T., Tárgul-Murás

Sörgöncym: Technica
Telefonszám: 336

Emil Blaga autóraktára Cluj

Kivánatra árjegyzékkel szolgál

Exportját és importját

Románia, Magyarország, Ausztria és Németország között határidővel és legelőcsőbb fix díjtételek mellett csak

Deutsch Testvérek

nemzetközi szállítási vállalata tudja lebonyolítani.
Központ: Cluj, Piata Unirei 26.

HÁZAK Wien I, Rottenturmstrasse 27 Budapest, VII., Rákóczi-ut 6., VII. Dohány-utca 3. Oradea Mare, Rákóczi-ut 24. Brasov, Kapu-utca 81. Arad, Simonyi-utca 13. Orsova, Dunapart. Szolnok Madách-utca 1. Expoziturák: Bruck, Hegyeshalom, Oszon, Biharkeresztes, Békéscsaba, Curtici, Kőtegyán, Biharpáspóki.

Fuvarlevél felülvizsgálati iroda
Speciális dunai forgalom!

Ingyen

Csak 8 napig
Minden 800 lei vásárlás után **1 drh. selyem nadrágtartót** kap

ingyen

aki **Welsz Slegfrid** ural dívat üzletében Calca Regele Ferdinand 6. sz. vásárol. Legszébb választék kalapokban és fehérneműkben

Ingyen

LA GUY TRANSATLANTIQUE

Élő és legnagyobb francia hajóstársaság

Luxusgőzösök

Newyork, Cuba, Mexico-ba stb.

Bukarest, Páris, Havre utvonalon át.

Vezérképviselőt Nagyrománia részére:

ADOLF SALOMON FIA

Bukarest, strada Paris No. 14

Legnagyobb kényelem, gyors utazás, kitűnő ellátás, elsőrangú kiszolgálás, külön kajüttök. Lloyd 1637 1541

Sósav

Kénsav

bőrgyártáshoz szükséges vegytermékek, Meister Lucius és Badische anilinek nagy tételben érkeztek
Kalmár Áruforgalmi R.-T.
fűszer-, festék- és gyarmatárkereskedés engros és detailosztályába Cluj, Str. R. Maria (Deák F.-u.) 42

Táblaüveg, demyonok

korcsmai és mindennemű üvegárak nagyraktára

Péter és Schwarcz

Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 34

1518

Legelőnyösebb beszerzési forrás

LIPOSEI BEVÁSÁRLÁSI UTAMRÓL MEGÉRKEZTEM!

Szörmékben állandó nagy raktár. Sportkabátokban és bundákban legújabb modellek

S. EISENSTÄDTER

Cluj-Kolozsvár, Calca Victoriei 2. szám

Ne tévedesze össze cégemmel!

Lüszter saccó és mellények

Mosó ruhák

Tennisz nadrágok

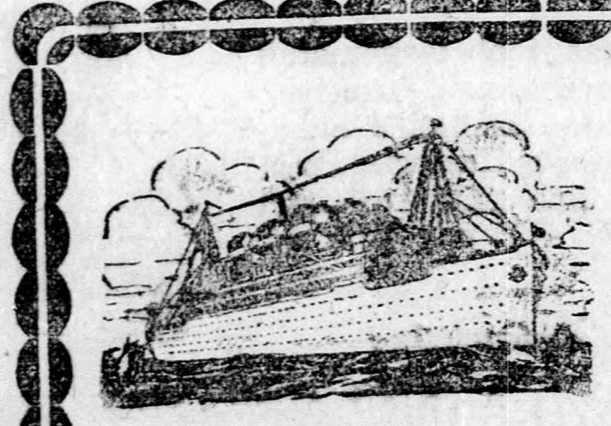
Neumann. M.

cégnél Cluj,

Piața Unirei 14. Tel. 431.

1502

Külföldi likőr- és pezsgő-különlegességek kaphatók LUCULLUS-nál Oradea-Mare Bémer-tér. 1392

Legközelebb indulnak:

„Braga“ augusztus 9-én

„Canada“ szept. 8-án

Minden hónap 8-án rendes hajójáratok.

Reclama 3013

Fabre Line

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Constanța-Newyork

közvetlen hajójáratok minden hónapban. Átszállás nélkül. — Csak egy vizum (az amerikai) szükséges. Augusztus 1-től rendes hajójáratok

Constanța-Jaffa (Palesztina) és Marseille között.

Rendkívül kedvező feltételek. — Felvilágosításokat nyújt, prospektusokkal és hajójeggyel szolgál a

FABRE LINE S. A. R.

BUCUREȘTI, PASĂG, COMOEDIA

a, 1923 július 11.
erepét fogja játszani.
árakkal lesznek meg-
rag Lajos bucsuja.
mogyi Emmi Koloza.
Gábor diákjában.
árakkal kerül színre.
jos a Leányvásár c.
nap délután a Baja-
árakkal Kolbay Illikó.
legelőnyösebben es
lyi Bank és Taka-
RISNYA,
ZTYÜ ÉS
TÖTTÁRU
LÖN-
GESSÉGEK
EDEDI
ÁRI ÁRBAN
USITTAT-
K
TT
TÖTT-
OVÓTT
UHÁZA
UJ
LOZSVÁR
TÉR 13.
M
ATT
on engedmény!
NGORÁT
elyre és tekintse meg a
RÉTI
-TÁRS. betörtermelt
rak!
olnár
dinand 6. sz.
37 L-161
45L-161
nok,
ott
mefestés,
kiviteiben
LY
rebb felvi-
okban

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetések egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vastagabb betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jelliges hirdetésekre semminemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetésekkel a kiadóhivatalban vehetők át, vidékiek a kívánt címre továbbítanak. Erre a célra a hirdetés díjon kívül 2 lei 60 bani bélyegköltés fizetendő.

Név-jegyeket,

születési,
eljegyzési,
esküvői
kártyákat
és mindenféle
mulatsági
meghívókat
legszebb
kivitelben
készít a
Kadima-nyomda
Cluj

Autó, 24/9 lóerős, alig használt, frankfurti Adler luxusautó, 6 üléses modern karosszériával, 4 villanylámpával, spitzkühlerrel, 4 új Michelin-Cable gumiköpennyel, 2 pótkerékkel, eladó. Goldstein-nyomda, Dej. 5857

Gyógy-növényeket

körösbogarat és anyarozsot vásárol a „HERBA” vállalat, Cluj, Strada N. Iorga 2.

1562

Román, magyar, német nyelven bármilyen fordítást elvállalok. Cím a kiadóban.

Gyakorlattal bíró íz. leány irodai vagy elárú-sítói állást keres. Leveleket „Lelkiismeretes” jelíggel a kiadóba kéri.

Fiatal bőrkereskedő segédel keresünk

azonnali belépésre. Csak elsőrangú bizonyítványokkal bírók pályázzanak. Román nyelv ismerete megkívánatik. Fizetési igényeket feltüntetve ajánlatokat a kiadóhivatal „Börzsakma” jelíggel továbbít.

★

Egy nagy Wertheim-kassza két szárnyal, eladó. Cím a kiadóban. 5861

Ólomhamu körülbelül 150—200 kg jutányos áron eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Kisebb Wertheim-szekrényt keresünk megvételre

★

Cím a kiadóban

Legolcsóbb orth. kóser szalámi és felvágott nagyban és kicsinyben Roth Adolfnál, Cluj, Rudolf-ut 20. 5862

Előserélnem belvárosi két szoba és mellékhelyiségekből álló lakásomat külvárosi kertes lakással. Választ „Ráfizetek” jelíggel a kiadóba kérek. 5803

„Remington” írógép használható állapotban 6000 lejért eladó. Alku nincs. Érdeklődni lehet a kiadóhivatalban.

Elköltözés miatt

teljesen új keményfából készült modern halószoba berendezés, konyhabutorzat

eladó

!

Cím a kiadóban

Grünwald és Steiner
Női divat
különleges
legújabb
seged
árú
háza
Plaza Unirii
12.

Tavaszi divatujdonságok:

BOEBERRY,
COOVERCOOT köpenyre
és kosztümre, CSIKÓS ANYA-
GOK ALJAKNAK nagy
választékban 1472

7
nagydíj

Longines

Ébresztők

Krébsz J.

bőrönd és sportcikk árúgyára

CLUJ

Strada Regele Ferdinand 77.
Gyár: Str. Bucovina 4.

G Y Á R T

Utazóbőröndöt
Férfi nyári divatövet
Football-labdát
Lábszárvédőt
stb.

Legolcsóbb beszerzési forrás!

Telefon inter-urban: 2-13 ELSŐ ERDÉLYRÉSZI
Sürgőnycim: Juvaere Cluj

ÉKSZERÁRUGYÁR

Cluj-Kolozsvár,
Cal. Regele Ferdinand (v. Wesselényi-u.) 19

Van szerencsénk t. vevőinket értesíteni, hogy gyár és iroda-helyiségeinket

Calea Regele Ferdinand (volt Wesselényi Miklós-u.) 19 sz.

alatti saját telepünkre helyeztük át.

Kérjük nb. megbízásainkkal továbbra is felkeresni, melyeket most még fokozottabb pontossággal teljesítünk. Lloyd 607 1368

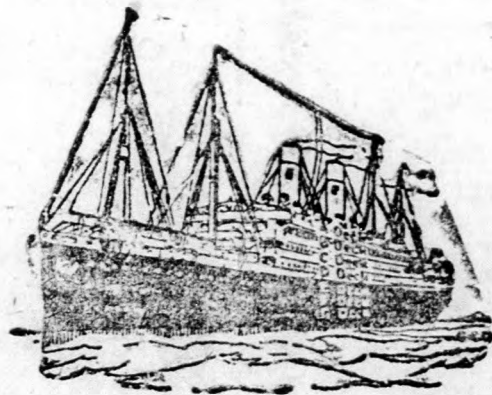
BYRON STEAMSHIP COMPANY LTD. LONDON

M. Embiricos & Co.

BUCUREȘTI, STRADAPARIS No. 1.

Constanța direct New-York

A legnagyobb tengerentúli luxusgőzösökkel, amelyek Constanța kikötőből indulnak Konstantinápoly, Pireu és Palermo érintésével direct New-Yorkba.

Átszállás, vesztegár nélkül. Az utazás tartama 16 nap. Az utazás vonalainkon a legelőnyösebb, 50%-kal olcsóbb és lebben fizetendő.

Értesítés:

A „KING ALEXANDER” luxusgőzös indul 1923 augusztus 4-én
A „CONSTANTINOPEL” luxusgőzös indul 1923 szeptember 4-én

Értesítés:

Kajütők, jegyek fenntartása, valamint bármely információ végett forduljon központi irodánkhoz.

M. EMBIRICOS & CO., București, Strada Paris No. 1.